
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

הנצרות במערב מימי הביניים עד למאה העשרים - 24161

תאריך עדכון אחרון 16-09-2022

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע הדתות

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 2023

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: קרית א"י ספרא

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר כרמה בן יוחנן

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: karma.ben-johanan@huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יציע ניתוח של סוגיות נבחרות בהיסטוריה ובמחשבה הנוצרית באירופה ומעבר לה, מהמאה ה-11 ועד המאה ה-20. נבחן שורה של נושאים מרכזיים להבנת הנצרות כמערכת של אמונות וטקסים וכמערכת של ממשל ושליטה, כמו גם סדרה של רפורמות דתיות שעיצבו מחדש את אירופה ואת זיקותיה לעולם שמעבר לה. נדון במאבקי כוח בין הכנסייה לשליטים החילוניים, בזרמים מיסטיים, תנועות נזירות ופילוסופים נוצרים, בהתפתחותם של זרמים נוצריים חדשים ובשורה של מהפכות דתיות שיצרו את העולם המערבי כפי שהוא מוכר לנו.

מטרות הקורס:

היכרות עם העולם הנוצרי בימי הביניים ובעת החדשה ועם מפנים היסטוריים מרכזיים שעיצבו את תרבות המערב.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:
כנזכר לעיל

דרישות נוכחות (%) :
0

שיטת ההוראה בקורס: שיעור פרונטלי

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

בין הנושאים שידונו בקורס יהיו האפיפיורות בימי הביניים, מיסטיקה ופילוסופיה, הרפורמציה הפרוטסטנטית, המיסיון הנוצרי בעת החדשה, מלחמות הדת במאה ה-17, עליית הפונדמנטליזם הנוצרי בארה"ב, הכנסיות הנוצריות בזמן מלחמת העולם השנייה והשואה, והתמורות ביחסי הכנסייה הקתולית לעולם המודרני במחצית השנייה של המאה ה-20.

חומר חובה לקריאה:

שיעור 1 (25.10.22): העולם הנוצרי מאז ועד היום: הנחות רווחות ושברן

שיעור 2 (08.11.22): מאבקי כוח ורפורמות במאה ה-11
קריאת חובה: אביעד קליינברג, הנצרות מראשיתה ועד הרפורמציה (תל אביב: אוניברסיטה משודרת, 2011), עמ' 79-99.
קריאת רשות: סופיה מנשה, הכנסייה הקתולית בימי הביניים כרך ג' (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2006), עמ' 45-81.

שיעור 3 (15.11.22): המונרכיה האפיפיורית והצמיחה במאות ה-12 וה-13

קריאת חובה: אביעד קליינברג, קריאת ביניים (תל אביב: אביעד קליינברג, 2020), 134-101
קריאת רשות: ריצ'רד סאות'רן, "האפיפיורות" בתוך: גאולה וכוח, בעריכת אביעד קליינברג (תל-אביב,
ספרי תל אביב ואוניברסיטת תל אביב, 1999), עמ' 40-92.
שיעור 4 (22.11.22): עבודת אמצע - ניתוח סיפורי פרנציסקוס מאסיזי
קריאת חובה: אביעד קליינברג, רגל החזיר של האח ג'נפרו (תל-אביב, זמורה ביתן, 2000), 286-255

הנחיות נוספות יינתנו בהמשך

שיעור 5 (29.11.22): קבצים, מלומדים וטרבלמייקרים
קריאת חובה: סופיה מנשה, הכנסייה הקתולית בימי הביניים (ראו 2 לעיל) כרך א', עמ' 230-247.
קריאת רשות: סטיבן אוזמנט, "המסורות הסכולסטיות: גאולת האדם—תיאוריות גאולה מאוגוסטינוס
ועד לגבריאל ביל", בתוך: אביעד קליינברג, עורך, גאולה וכוח: לתולדות הנצרות בימי הביניים (תל
אביב: אוניברסיטת תל אביב, 1999), עמ' 163-201.
אליזבת א. פטרוף, "המסורת החזיונית בכתיבת נשים: דיאלוג ואוטוביוגרפיה", בתוך: אביעד קליינברג,
עורך, גאולה וכוח: לתולדות הנצרות בימי הביניים (תל אביב: אוניברסיטת תל אביב, 1999), עמ'
296-345.

שיעור 6 (06.12.22): איך (לא) לשמור מקום בגן עדן: מן המאה ה-14 ועד פריצת הרפורמציה
קריאת חובה: מירי אליאב-פלדון, הרפורמציה הפרוטסטנטית (תל אביב: האוניברסיטה המשודרת,
1997), עמ' 12 - 40.

קריאת רשות: מרטין לותר, "דיון לשם ברור תוקפם של שטרי המחילה (95 התזות)", 1517
(מלטינית: רן הכהן) בתוך: מרטין לותר, ארבעה חיבורים תיאולוגיים (ירושלים: מאגנס, 2018), עמ'
21-14

<https://www.magnespress.co.il/book/5865/read>

סופיה מנשה, הכנסייה הקתולית בימי הביניים כרך ד' (רעננה: האוניברסיטה הפתוחה, 2006), עמ'
229-199.

שיעור 7 (13.12.22): מהפכנים, שמרנים, ומה שביניהם: מלותר עד קלווין
קריאת חובה: אליאב-פלדון, הרפורמציה הפרוטסטנטית, 46-53.
קריאת רשות: Rublack Ulinka, Europe Reformation (Cambridge University Press, 2005), 104-145

שיעור 8 (27.12.22): הרפורמציה הקתולית, הישועים והמיסיון
קריאת חובה: אליאב-פלדון, הרפורמציה הפרוטסטנטית, 70-78.
אניה מאלי, "אסיף הנשמות: ילידים וישועים בצרפת החדשה", בתוך: מירי אליאב-פלדון, עורכת,
בעקבות קולומבוס: אמריקה 1492-1992 (ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשנ"ז), 191-208.
קריאת רשות:

John W. O'malley, *The First Jesuits* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, 1993), 23-50.

שיעור 9 (03.01.22): ממלחמות הדת באירופה ועד הפוריטנים באמריקה
קריאת חובה: אליאב-פלדון, הרפורמציה הפרוטסטנטית, 79-87.
אביהו זכאי, "היסטוריה ואפוקליפסה של ההגירה הפוריטנית לאמריקה", בתוך: מירי אליאב-פלדון,
עורכת, בעקבות קולומבוס: אמריקה 1492-1992 (ירושלים: מרכז זלמן שזר, תשנ"ז), 227-254.
שיעור 10 (10.01.23): פונדמנטליזם, נאציזם ומשבר במאה ה-20
קריאת חובה: יעקב אריאל, "צמיחת הפונדמנטליזם האמריקני, 1865-1925", בתוך: ארנון גוטפלד,

עורך, הדמוקרטיה האמריקנית: הממשי, המדומה והכוזב (לוד: זמורה-ביתן, 2002), 172-195.
קריאת רשות:

Brian Stanelly, *Christianity in the Twentieth Century* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018), 156-171.

שיעור 11 (17.01.23): חילון ותיקון במאה ה-20: ועידת הוותיקן השנייה
קריאת חובה: אביתר מרינברג, "מועצת הוותיקן השנייה", בתוך: זמנים 101 (2008), 28-41.
קריאת רשות:

Brian Stanelly, *Christianity in the Twentieth Century* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018), 214-238.

שיעור 12 (24.01.22): סיכום

קריאת רשות:

Brian Stanelly, *Christianity in the Twentieth Century* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2018), 337-356.

חומר לקריאה נוספת:

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 90 %

הרצאה 0 %

השתתפות 0 %

הגשת עבודה 10 %

הגשת תרגילים 0 %

הגשת דו"חות 0 %

פרויקט מחקר 0 %

בחנים 0 %

אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: